

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з науково-педагогічної та навчальної роботи

Тарас ПШЕНИЧНИЙ
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Історико-культурний туризм в країнах Сходу
для студентів**

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **перший (бакалаврський)**
освітня програма **Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм**
вид дисципліни **вибіркова за блоком**

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Семестр	<u>8</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>екзамен</u>

Викладач: Терес Наталія Володимирівна, кандидатка історичних наук, доцентка, доцента кафедри етнології та краєзнавства

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2023

Розробниця:

Терес Наталія Володимирівна, кандидатка історичних наук, доцентка,
доцентка кафедри етнології та краєзнавства.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етнології та краєзнавства

 проф. Капелюшний В.П.

Протокол № 14 від « 21 » 06 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 10 від « 25 » 06 2023 року.

Заступник голови науково-методичної комісії доц. Купчик О.Р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – опанувати комплексом знань щодо основних етапів та характеристик розвитку історико-культурного туризму в країнах Сходу від стародавніх часів на сучасності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* класифікацію країн Сходу, основні історичні та етнічні характеристики .

2. *Вміти* аналізувати та опрацьовувати наукову літературу, зокрема й іноземну, проводити пошукову роботу у бібліотеках, працювати з електронними базами даних.

3. *Володіти елементарними навичками* аналізу явищ матеріальної і духовної культури, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Курс складається з **двох** змістових модулів.

Перший ознайомлює з періодизацією історико-культурного туризму в країнах Сходу, еволюцією його форм і видів впродовж історичних епох, особливостями історико-культурної спадщини, географічних ландшафтів та засадами державної політики з розвитку історико-культурного туризму в країнах Північної Африки та Близького Сходу.

Другий модуль присвячено вивченню розвитку історико-культурного туризму в країнах Закавказзя, Центральної Азії, Східної, Південної Та Південно-Східної Азії.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у забезпеченні цілісних знань щодо змісту, головних здобутків розвитку історико-культурного туризму в країнах Сходу, аналізі його етнокультурної, пам'яткознавчої, музеєзнавчої та релігійної складової, розкриттю особливостей на всіх етапах, аналізі сучасного стану історико-культурного туризму в країнах Сходу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> класифікацію країн Сходу, основні періоди становлення та розвитку мандрівництва та туризму.	<i>лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>індивідуальне завдання (реферат)</i>	5
1.2.	<i>Знати</i> категоріальний апарат наукової дисципліни, основні події в історії подорожування та туризму, персоналії.	<i>лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 1 (тест) усне</i>	10

та екскурсійної справи).									
ПРН 06. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.	+	+	+	+	+	+	+		+
ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН17. Вміти розробляти екскурсії та тури історико-культурного спрямування.	+	+		+	+		+	+	+
ПРН 18. Вміти впроваджувати та організовувати тематичні екскурсії та тури на основі історико-культурної спадщини України та країн світу.	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.3. – 10 балів/5 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.5. – 10 балів/ 5 балів.
3. Індивідуальне завдання 1: РН 1.1. – 5 балів/ 3 балів.
4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.6. – 5 балів/ 3 балів.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.2, 3.1. – 10 балів/ 5 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 2): РН 1.4., 3.2. – 10 балів/ 5 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: екзамен.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи; бали, отримані за

виконання індивідуальних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1–5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6–10.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1. Історико-культурний туризм в країнах Північної Африки та Близького Сходу			Змістовий модуль 2. Історико-культурний туризм в країнах Закавказзя та Азії .			Екзамен
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			40 балів (максимум)
Самостійна робота (виконання індивідуально го завдання)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (виконання індивідуально го завдання)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час семінарських занять, оцінювання індивідуальних завдань (реферат, есе), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати від 1 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 2 бали;
- логіка викладення 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Виконані індивідуальні завдання (реферат та есе) студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно до 15 жовтня) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно до 25 листопада).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання 1 (реферат):**

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 7-8 балів;
- тема розкрита неповно 5-6 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 1-2 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті (орієнтовно перша декада вересня).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання 2 (есе):**

1. глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
2. обґрунтоване розкриття проблеми 7-8 балів;
3. тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 5-6 балів;
4. робота переважно компілятивного рівня 3-4 бали;
5. розкритий лише один окремий аспект теми 1-2 бали.

Тематику есе викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті модулю (орієнтовно остання декада жовтня).

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи(МК)**, зокрема, **Контрольна робота ЗМ1** (остання декада жовтня) і **Контрольна робота ЗМ2** (остання декада листопада).

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 10 балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Екзаменаційний білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки	1-3

Умовою допуску до екзамену є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до екзамену – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Історико-культурний туризм в країнах Північної Африки та Близького Сходу			
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни. Класифікація, історіографія та джерела вивчення.	2	-	8
Тема 2. Культурні, історичні та релігійні ландшафти країн Сходу, символіка місця і простору як основа історико-культурного туризму.	2	2	8
Тема 3. Туризм як форма збереження традиційної культури народів Сходу.	2	2	8
Тема 4. Історія і туризм в країнах Північної Африки (Марокко, Туніс, Алжир).	2	2	8
Тема 5. Історико-культурний туризм в країнах Близького Сходу (Єгипет, Туреччина, ОАЕ, Саудівська Аравія).	2	-	8
Модульна контрольна робота	2	-	-
Змістовий модуль 2. Історико-культурний туризм в країнах Закавказзя та Азії .			
Тема 6. Історико-культурний туризм в країнах Центральної Азії (Казахстан, Туркменістан, Узбекистан, Таджикистан).	2	2	8
Тема 7. Історико-культурний туризм в країнах Закавказзя (Грузія, Вірменія, Азербайджан).	2	2	8
Тема 8. Історико-культурний туризм в країнах Південно-Східної Азії (Малайзія, Індонезія, Таїланд, В'єтнам, Камбоджа, Філіппіни).	2	2	8
Тема 9. Історико-культурний туризм в країнах Південної Азії (Індія, Пакистан, Непал, Шрі-Ланка).	2	2	8
Тема 10. Історико-культурний туризм в країнах Східної Азії (КНР, Японія, Південна Корея, Тайвань).	2	2	8
Підсумкова модульна контрольна робота	2		
Разом	24	16	80

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 24 год., семінари – 16 год., самостійна робота – 80 год.

9. Рекомендована література:

Основна:

1. Божидарник Т. Міжнародний туризм: Підручник. К., 2019.
2. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шикеринець В.В. Міжнародний туризм. Івано-Франківськ, 2015.
3. Любіцева О.О., Шпарага Т.І. Музейний туризм. Навчальний посібник. К., 2021.
4. Остапчук В.В., П.Ф. Коваль, Г.П. Андрєєва. Історія туризму: Навчальний посібник. Ніжин, 2008.
5. Рубель В.А. Історія Середньовічного Сходу. К., 2002.
6. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: навчальний посібник. К., 2009.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин, 2010.
8. Устименко Л. М.,Афанасьєв І. Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. К., 2008.

Додаткова:

1. Caust, J., &Vecco, M. (2017). Is UNESCO WorldHeritagerecognition a blessingorburden? EvidencefromdevelopingAsiancountries. *JournalofCulturalHeritage*, 27, 1–9. <https://doi.org/10.1016/J.CULHER.2017.02.004>.
2. Chon K., 2008, *Cultural and Heritage Tourism in Asia and the Pacific*. L., New York.
3. Diekmann, A., &Smith, M. K., 2015,*Ethnicandminorityculturesastouristattractions*. ChannelViewPublications.
4. Graham, B. J.,andets., 2016, *A geographyofheritage : power, culture, andeconomy*. Routledge.
5. Guan, K. C., 2019, *TheMaritimeSilkRoad: historyofanidea,Nalanda-sriwijayaCentreWorkingpaperseries*, no.23.
6. Huzban W., 2006, Explaining the Arab Middle East Tourism Paradox, *Arab World Geographer*, 9 (3).
7. Lee, S., Phau, I., Yu, M. H., Li, F., &Quintal, V.,2016,*HeritageTourisminSingaporeChinatown: A PerceivedValueApproachtAuthenticityandSatisfaction*. *JournalofTravel&TourismMarketing*, 33:7, 33(7), 981–998. <https://doi.org/10.1080/10548408.2015.1075459>
8. Maracabati E., 2012, Tourism in the Middle East: Conflicts, Crises and Economic Diversification, Same Critical Issues, in: *International Journal of Tourism Research*, DOI: 10.1002/jtr.1882.
9. Queirós, A. S., 2017, Tourism Management of Human Heritage on a new Paradigm of Environmental Tourism, *InternationalJournalofScientificManagementandTourism*, 3-4: 37-59.
10. Ricci A., 2021, Tourism as a geopolitics weapons: case from the Saudi Arabia, *Academia Letters*, <https://doi.org/10.20935/AL1298>.
11. Ayundasari L., and ets., 2021, Development strategy sustainability of historical and cultural tourism in Pacistan, In: *Development, Social Change and Environmental Sustainability*, Routledge.
12. Orbasli A., Urban Heritage in the Middle East: Heritage, tourism and the shaping of new identities; <https://radar.brookes.ac.uk/radar/file/50730725-2333-430c-bb62-fc5d39b55cf0/1/Urban%20heritage%20in%20the%20Middle%20East%20-%202017%20-%20Orba%C5%9F1%C4%B1.pdf>
13. SunNuoZhuMa, BadaruddinBinMohame, 2023. HeritageTourismandCulturalIdentityinChina: ChallengesandOpportunitiesforDevelopment, *Archives*, vol.8 num.7.

